

Motion till riksdagen 2020/21:3684

av **Hans Rothenberg (M)**

Begränsa möjligheten att undgå att betala ersättning till brottsoffer genom vägran

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skadeståndslagen och brottsskadelagen i syfte att stärka enskilda brottsoffers möjlighet till full skadeersättning samt att begränsa dömda gärningsmäns möjligheter att undkomma betalning av skadestånd genom vägran, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Diskoteksbranden i Göteborg 1998 tog 63 unga liv och betydligt fler skadades svårt. Fyra unga män som anlagt branden dömdes senare för grov mordbrand. De tre äldsta fick sju till åtta års fängelsestraff och den yngsta mordbrännaren fick slutna ungdomsvård. Efter rättegångarna fick sammanlagt 500 brottsoffer skadestånd av Brottsoffermyndigheten på drygt tio miljoner kronor, enligt en sammanställning som gjordes 2011. Det handlade om anhöriga till dödsoffren men också de som skadats och överlevt. Därefter har de skyldiga vägrat att betala för skadestånden med motiveringen att man varit ”negativt inställda till att betala”. Ett förhållningssätt som lönat sig då man slipper betala kravet på 1,8 miljoner kronor vilket riktats mot de skyldiga.

Brottsoffermyndigheten betalar ut ersättning när dömda inte har möjlighet att betala men det innebär inte att brottslingen ska slippa undan att betala. Brottsoffermyndigheten tar över kravet mot gärningsmannen och i princip gäller det för all framtid. Skulderna ska inte preskriberas och myndigheten har i flera fall tagit strid mot skuldsanering för kriminella. Nu är de dömdas skuld noll då Brottsoffermyndigheten beslutat att inte gå vidare med kraven mot de skyldiga till diskoteksbranden. Därmed är hela skulden avskriven.

Dömda gärningsmän som vägrar att betala skadestånd gör att Brottsoffermyndigheten i respektive fall behöver gå till domstol för att nu få skadestånden fastslagna. Myndigheten anför svårigheter med ett sådant förfarande då det bedöms vara svårt,

kostsamt och osäkert. Inte minst problematiskt då det kräver aktiv medverkan från ett antal brottsoffer med risk för ny traumatisering. Istället avskrivs skulderna med slutsatsen att det lönar sig för de skyldiga att vägra göra rätt för sig. Signalvärdet av ett sådant förfarande är rent destruktivt. Inte minst för de brottsoffer som ser sin rättmätiga ersättning gå upp i rök.

Skadeståndslagen (1972:207) stipulerar att den som tillfogats skada på person eller egendom under vissa förutsättningar kan få skadestånd. Utgångspunkten är att skadelidande ska få full ersättning för sin förlust och försättas i samma läge som om ingen skada hade inträffat. Vidare framgår av brottsskadelagen (2014:322) att den som utsatts för en brottslig handling kan ha rätt till ersättning från staten i form av brottskadeersättning.

Det är en rimlig princip att dömda inte ska komma undan bara för att staten tillfälligt ersätter brottsoffren. Det är också rimligt att det inte ska löna sig att utifrån egna konstruerade motiv vägra betala skadestånd. En översyn av såväl skadeståndslagen som brottskadelagen bör därför göras med syftet att stärka enskilda brottsoffers möjlighet till full skadeersättning samt att begränsa dömda gärningsmäns möjligheter att komma undan betalning av skadestånd genom vägran.

Hans Rothenberg (M)